Natuurtoets

Hoogspanningsstation Hessenweg Zwolle

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0480775.100
definitief revisie 01
20 oktober 2023

Understanding today.
Improving tomorrow.

Natuurtoets

Hoogspanningsstation Hessenweg Zwolle

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0480775.100
documentnummer 480775.NT.00
definitief revisie 01
20 oktober 2023

Auteur
JM Ecologie

Geccoontroolleerd

Opdrachtgever
TenneT TSO B.V.
Utrechtseweg 310
6812 AR ARNHEM

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave	beschrijving revisie 01	vrijgave
20 oktober 2023	definitief	

Inhoudsopgave

Blz.

1	**Inleiding**	**7**
1.1	Aanleiding en planvoornemen	7
1.2	Doel en onderzoeksvragen	8
1.3	Leeswijzer	8
2	**Wettelijk kader Wet natuurbescherming**	**9**
2.1	Algemeen	9
2.2	Soortbescherming	9
2.3	Gebiedsbescherming	10
2.3.1	Natura 2000	10
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	10
2.3.3	Bos- en natuurgebieden buiten het NNN	11
2.3.4	Nationale landschappen	11
2.4	Houtopstanden	11
3	**Methodiek**	**13**
3.1	Algemeen	13
3.2	Bureauonderzoek	13
3.3	Terreinbezoek	14
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	14
4	**Resultaten**	**15**
4.1	Gebiedsbeschrijving	15
4.2	Beschermde soorten	18
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	18
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	19
4.2.2.1	Vogels	19
4.2.2.2	Vleermuizen	20
4.2.2.3	Overige zoogdieren	22
4.2.2.4	Vissen	24
4.2.2.5	Libellen	25
4.2.2.6	Overige fauna en flora	25
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	26
4.3	Beschermde gebieden	26
4.3.1	Natura 2000-gebieden	26
4.3.2	NNN gebieden	28
4.3.3	Bos- en natuurgebieden buiten het NNN	29
4.3.4	Nationale landschappen	30
4.3.5	Beschermde houtopstanden	30
5	**Toetsing**	**31**
5.1	Effectbepaling plan	31
5.2	Effecten op beschermde soorten	31
5.2.1	Vogels	31

5.2.2 Vleermuizen 32
5.2.3 Boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel 32
5.2.4 Egel 33
5.2.5 Grote modderkruiper 33
5.2.6 Vrijgestelde vissen en amfibieën (zorgplicht) 34
5.3 Effecten op beschermde gebieden 34
5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden 34
5.3.2 Effecten op het NNN 34
5.3.3 Effecten op bos- en natuurgebieden buiten het NNN en Nationale landschappen 34
5.3.4 Effecten op beschermde houtopstanden 34

6 Bronnen 36

Bijlage 1: Wettelijk kader

Conclusies en advies

In opdracht van TenneT is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd. De opdrachtgever is voornemens een drietal percelen aan te kopen en bouwrijp te maken. De percelen zijn gelegen nabij het 220kV Onderstation Hessenweg. Twee bospercelen liggen ten zuidoosten van de Hessenweg en een bosperceel ten oosten ervan. De percelen zijn gelegen binnen de gemeentes Zwolle en Dalfsen, provincie Overijssel. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden

De bospercelen zijn niet gelegen binnen Natura-2000 gebied, NNN-gebieden, bos- en natuurgebied buiten het NNN of in een nationaal landschap. Wel is er sprake van een beschermde houtopstand in het plangebied.

Natura 2000

Uit de bureaustudie blijkt dat Natura-2000 gebied 'Uiterwaarden Zwarte water en Vecht' is gelegen op circa 950 meter ten zuidoosten van het projectgebied (Figuur 4.15). Gezien de relatief kleine en kortdurende ingreep, de afstand en tussenliggende afschermende elementen kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op Natura 2000-gebieden op voorhand worden uitgesloten. Effecten door stikstofdepositie kunnen niet worden uitgesloten. Derhalve is een berekening met de nieuwste versie van AERIUS noodzakelijk. Op basis van de resultaten hiervan kunnen vervolgstappen benodigd zijn.

Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied is niet gelegen binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Overijssel kent geen externe werking. Effecten op het NNN hoeven daarom niet te worden beoordeeld.

Overig provinciaal beleid

De bosgebieden zijn niet gelegen in een Nationaal landschap of bos- en natuurgebied buiten het NNN of in een nationaal landschap. Het beleid van deze provinciaal beschermde natuurgebieden kent tevens geen externe werking. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

Beschermde houtopstanden

De bospercelen omvatten een dermate groot gebied (>0,1 ha) waardoor deze onder een beschermde houtopstand Wnb vallen. Tevens liggen de bospercelen buiten de bebouwde kom van de voormalige Boswet. Voor het vellen van een houtopstand dient een melding gedaan te worden bij de provincie Overijssel, minimaal 6 weken vóór het vellen. Deze melding dient gedaan te worden door de eigenaar van het perceel of degene die de kap- of rooiwerkzaamheden uitvoert. Deze melding dient ter registratie van de herplantingsplicht. De herplantingsplicht houdt in dat er binnen drie jaar na het vellen van de beschermde houtopstand op dezelfde locatie herplant dient te worden. Bij de herplantingsplicht zijn er echter vier ontheffingsmogelijkheden, die aangegeven kunnen worden bij de aanvraag.

1. Eerder dan 6 weken kappen;
2. Geen herplanting binnen drie jaar na velling;
3. Niet herplanten;
4. Herplanten op een ander perceel;

Het is raadzaam om de bevoegde gemeentes, Zwolle en Dalfsen, na te vragen of er een kapvergunning vereist is. Indien dit het geval is, zal deze apart van de melding aangevraagd

moeten worden bij de betreffende gemeentes. Er kunnen daarnaast aanvullende regels gelden uit de Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV's) van de gemeentes.

Tabel 01. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN	Aanvullende provinciale gebiedsbescherming	Beschermde houtopstanden
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Nee	Nee	Ja
Effecten?	Mogelijk door stikstofdepositie door de lucht.	Nee	Nee	Ja
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Stikstofdepositieberekening in AERIUS uitvoeren	Nee	Nee	Meldingsplicht, kapvergunning en herplantingsplicht.
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Nader te bepalen	Ja	Ja	Mogelijk, na vervolgstappen (zie hierboven).

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het projectgebied.

In Tabel 02 is aangegeven om welke soorten het gaat en welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 02. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in projectgebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk?	Vervolgstappen
Vogels met een jaarrond beschermd nest (boom broedende vogels)	Ja, nestgelegenheid aanwezig in de bomen binnen de bospercelen.	Ja	Ja, als er nestlocaties vernietigd of broedvogels verstoord worden. ***Zie paragraaf 5.2.1 voor werkwijze***	Mogelijk	Controle op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten wanneer de bomen vrij van bladeren zijn. Indien potentieel jaarrond beschermde nesten aangetroffen worden dient nader onderzoek naar het gebruik ervan te worden uitgevoerd (zie hoofdstuk 5.2.1)

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in projectgebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk?	Vervolgstappen
Algemene broedvogels	Ja, nestgelegen-heid aanwezig in de bospercelen en op de aangrenzende graslandpercelen.	Nee	Nee, mits er wordt gewerkt buiten het broedseizoen ***Zie paragraaf 5.2.1 voor werkwijze***	Nee	Er dient buiten het vogelbroedseizoen (maart –juli) gewerkt te worden.
Vleermuizen	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen in boomholtes of achter schors.	Ja	Ja, als er verblijfplaatsen aangetroffen worden binnen de bospercelen. ***Zie paragraaf 5.2.2 voor werkwijze.***	Mogelijk	Controle binnen de bospercelen naar aanwezigheid van geschikte verblijflocaties wanneer de bomen bladvrij zijn. Indien er geschikte verblijflocaties aangetroffen wordt, nader onderzoek naar het gebruik van de verblijflocaties in de kraamperiode (15 mei – 15 juli) en paarperiode (15 augustus – 15 september). E.e.a. uitvoeren conform het vleermuisprotocol van de Zoogdiervereniging.
Boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen.	Ja	Ja, als er verblijfplaatsen aangetroffen worden binnen de bospercelen. ***Zie paragraaf 5.2.3 voor werkwijze.***	Mogelijk	Indien in de bospercelen gerooid of gekapt wordt dient nader onderzoek naar het gebruik van de bospercelen middels cameravallen, sporenbuizen en/of struikrover uitgevoerd te worden.
Egel	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen.	Ja	Ja, als er verblijfplaatsen worden aangetroffen binnen de bospercelen. ***Zie paragraaf 5.2.4 voor werkwijze.***	Mogelijk	Indien in de bospercelen gerooid of gekapt wordt dient nader onderzoek naar het gebruik van de bospercelen middels cameravallen, sporenbuizen en/of struikrover

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in projectgebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk?	Vervolgstappen
					uitgevoerd te worden.
Grote modderkruiper	Mogelijk voortplantingswater in de oostelijke watergang.	Ja	Mogelijk, afhankelijk van de resultaten van het nader onderzoek. ***Zie paragraaf 5.2.5 voor werkwijze.***	Mogelijk	Indien de oostelijk gelegen watergang bij het zuidelijk gelegen bosperceel gedempt wordt, dient een nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper uitgevoerd te worden. Indien de soort wordt aangetroffen dienen mitigerende en compenserende maatregelen getroffen te worden. ***Zie paragraaf 5.2.5 voor werkwijze***
Vrijgestelde vissen en amfibieën	Ja	Nee	Nee, er dient volgens de zorgplicht wel rekening met deze soorten gehouden worden. ***Zie paragraaf 5.2.6 voor werkwijze.***	Nee	Aangepaste werkwijze voor werken in (oevers van) watergangen: bij voorkeur in de maanden september en oktober, watertemperatuur boven de 5 graden, in één richting en wegvangen en in geschikte watergangen uitzetten van aanwezige individuen.

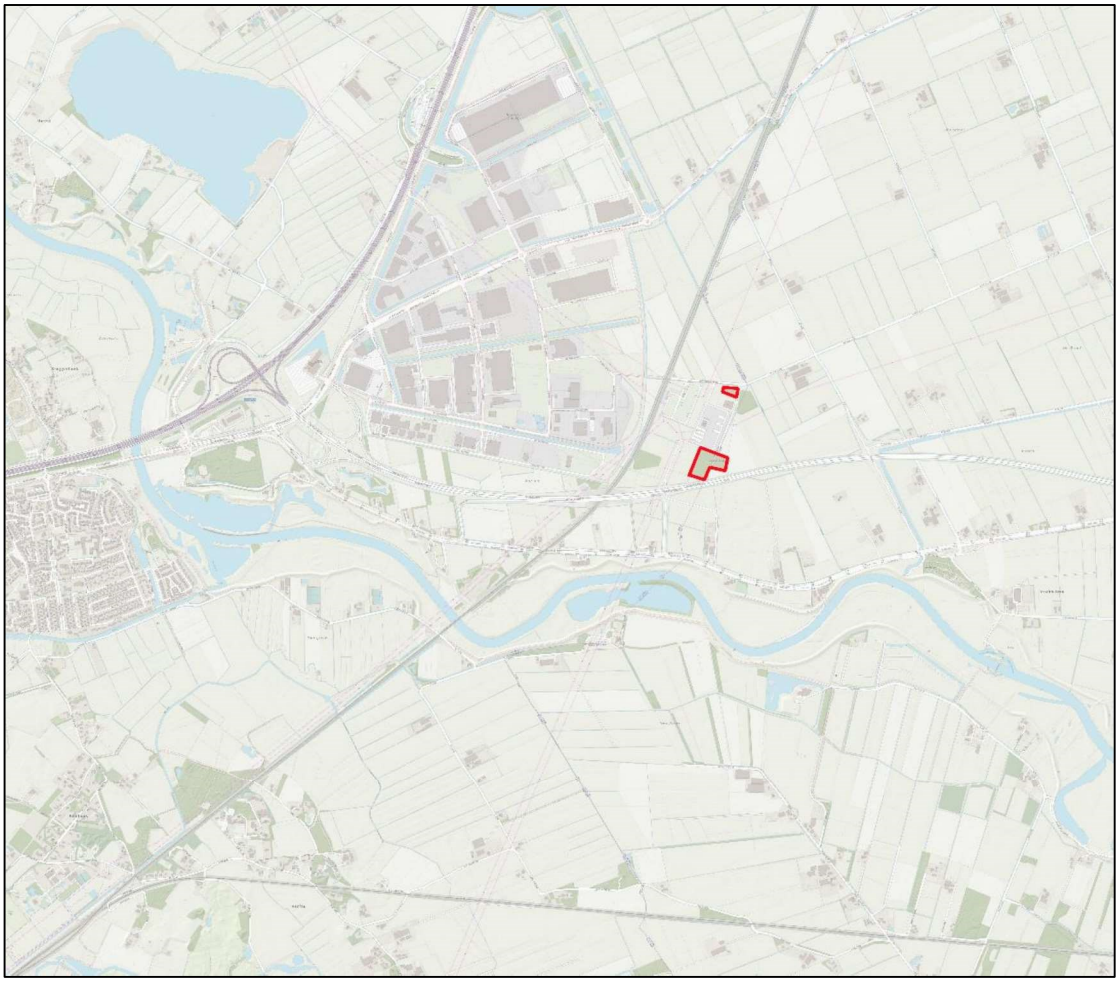
Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage I staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en planvoornemen

In opdracht van TenneT is door Antea Group een natuurtoets uitgevoerd ter plaatse van drie bospercelen nabij hoogspanningsstation Hessenweg. De komende jaren wordt het station uitgebreid. De opdrachtgever is voornemens de twee bospercelen ten zuiden van het station aan te kopen en bouwrijp te maken.
De percelen zijn gelegen nabij het 220kV Onderstation Hessenweg. Twee bospercelen liggen ten zuidoosten van de Hessenweg en een bosperceel ten oosten ervan (figuur 1.1). De percelen zijn gelegen binnen de gemeentes Zwolle en Dalfsen, provincie Overijssel. Bij het bouwrijp maken van de percelen worden de aanwezige bomen gekapt en watergangen gedempt. Voor de werkzaamheden is vooralsnog geen startdatum bekend. Voor de effectbeoordeling in deze natuurtoets wordt uitgegaan van een jaarrond mogelijke uitvoering.

Figuur 1.1. Globale ligging van de plangebieden (rode kaders) (bron achtergrond: Kaart: TopoPlus, © SPOTinfo).

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming, Natuur Netwerk Nederland en overig provinciaal beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde

natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuur Netwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het projectgebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.3 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de Wet natuurbescherming en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming (paragraaf 2.2) en de gebiedsbescherming (paragraaf 2.3) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuur Netwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het projectgebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn
Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn
Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten
Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Ook zijn de provincies niet altijd het bevoegd gezag. In bepaalde gevallen[1] is dit het rijk (via RVO). Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuur Netwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuur Netwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuur Netwerk Nederland. Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.
De Ruimtelijke Verordening (geconsolideerde versie januari 2019) van de provincie Noord-Brabant is op 25 oktober 2019 vervangen door de interim omgevingsverordening Noord-Brabant.

[1] https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/taken-en-rolverdeling-bevoegdheden

2.3.3 Bos- en natuurgebieden buiten het NNN

Buiten het Natuurnetwerk Nederland zijn in de provincie in ruime mate bos- en natuurgebieden aanwezig. Deze gebieden hebben vaak gebiedskenmerken die bepalend zijn voor de ruimtelijke kwaliteit en dienen daarom behouden te blijven. In aanvulling op de gebiedskenmerken – die vooral gericht zijn op het behoud en herstel van landschapskenmerken – voorziet de verordening in een aanvullende bescherming voor bos- en natuurgebieden buiten het NNN vanwege het belang van deze gebieden voor flora en fauna. Gelet op die functie is het ongewenst dat bos- en natuurelementen worden 'verplaatst'. De gebiedskenmerken sluiten immers niet uit dat bestaande groene elementen worden 'verschoven' mits daarbij het karakteristiek van het landschap gehandhaafd blijft. Dit zou verlies van natuurwaarden kunnen betekenen, bijvoorbeeld waar oude bosbodems verloren gaan. Om te voorkomen dat aanwezige en potentiële natuurwaarden worden aangetast, zijn in principe geen ontwikkelingen toegestaan die negatieve effecten hebben op deze waarden.

2.3.4 Nationale landschappen

De provincie Overijssel heeft twee nationale landschappen; IJsseldelta en Noordoost-Twente. Onder een nationaal landschap wordt verstaan: gebieden met (inter)-nationaal zeldzame of unieke landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee cultuurhistorische en natuurlijke kenmerken. De kernkwaliteiten voor Nationaal Landschap IJsseldelta zijn de grote mate van openheid, de historische, rationele, geometrische verkaveling van de polder Mastenbroek, het reliëf in de vorm van huisterpen en kreekruggen en de kleinschaligheid en openheid van het rivierenlandschap. De kernkwaliteiten van Nationaal Landschap Noordoost-Twente zijn het samenhangende complex van beken, essen, kampen en moderne ontginningen, de grote mate van kleinschaligheid en het groene karakter. Bestemmingsplannen voorzien alleen in nieuwe ontwikkelingen binnen gebieden die in artikel 2.6.2 begrensd zijn als Nationaal Landschap als die bijdragen aan het behoud of de ontwikkeling van de kernkwaliteiten.

2.4 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m2 (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m2. Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.
De wet geldt niet voor:

a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
d) Kweekgoed;
e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
f) Het dunnen van een houtopstand;
g) Het uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m^2 is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets.
Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek (paragraaf 3.2) en gedurende het terreinbezoek (paragraaf 3.3) van voorliggende Natuurtoets. In paragraaf 3.4 wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedsfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het projectgebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het projectgebied. Daarnaast is gebruikt gemaakt van de digitale verspreidingsatlas (Verspreidingsatlas z.d.). Deze atlas maakt gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het projectgebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het projectgebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het projectgebied ten opzichte van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 29 september 2022 is een terreinbezoek uitgevoerd een deskundig ecoloog, bij helder, mistig weer en een temperatuur van circa 9°C. Tijdens het terreinbezoek is het projectgebied en de omgeving bekeken op aanwezige soorten en habitats om een beeld te krijgen van aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde flora en fauna.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is en of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In paragraaf 4.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het projectgebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.2 ingegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in paragraaf 4.3 de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNB in de omgeving van het projectgebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied omvat drie bospercelen in de omgeving van het hoogspanningsstation Hessenweg (Figuur 4.1). Het projectgebied heeft een totale oppervlakte van circa 1,9 hectare. Twee bospercelen liggen ten zuiden van dit hoogspanningsstation, waarvan het grootste bosperceel een oppervlakte heeft van circa 1,2 hectare, het naastgelegen bosperceel is circa 0,5 hectare groot. Tussen de twee bospercelen ligt een bomenvrije laan van circa 10 meter breedte, waar ruig grasland aanwezig is. Aan oost- en westzijde en een deel van de noordzijde van de bospercelen loopt een smalle watergang, waarvan de oevers en watervegetatie gemaaid is. De bodem van deze watergangen is zandig. Tevens loopt langs de noordzijde van de percelen een verharde weg voor agrarische voertuigen. Verder ten noorden is het hoogspanningsstation gelegen, wat is afgesloten middels hekwerk. De aangrenzende percelen aan de oost- en westzijde zijn agrarische percelen. Aan de zuidzijde is de Hessenweg (N340) gelegen. In het gebied tussen de bospercelen en de Hessenweg is kruidenrijk en vochtig grasland aanwezig. De bospercelen bevatten relatief jonge bomen (stamdiameter tot circa 30 cm), waarbij de dominante bomensoorten zomereik, esdoorn en els zijn. Daarnaast zijn er nog enkele berken waargenomen. De ondergroei bestaat uit bramen, sporkehout en rode kornoelje. Er zijn meerdere takkenhopen aanwezig binnen de bospercelen.
Het noordelijke bosperceel heeft een oppervlakte van circa 0,2 hectare. Het perceel is gelegen aan de noordzijde van het met hekwerk afgesloten hoogspanningsstation en is aan de noord- en oostzijde omgeven door graslandpercelen. Het stuk grond aan de westzijde is recent omgeploegd en is nu een braakliggend stuk grond met weinig vegetatie. Het bosperceel is verder grotendeels gelijk aan de andere bospercelen, echter zijn de bramenstruiken hier wat dominanter aanwezig. Er zijn in dit bosperceel tevens grote takkenhopen aanwezig. Er zijn rustplekken van reeën waargenomen en meerdere wildwissels.

Figuur 4.1. Ligging van het plangebied (rode kaders) (bron achtergrond: Esri).

Figuur 4.2. Bosperceel en agrarisch pad ten zuiden zuiden van het hoogspanningsstation.

Figuur 4.3. Oostzijde grootste bosperceel, watergang en aangrenzend graslandperceel aan de westzijde.

Figuur 4.4. Zuidzijde grootste bosperceel, met grasland tussen Hessenweg (N340).

Figuur 4.5 zuidelijke bospercelen met tussenliggende bomenvrije laan.

Figuur 4.6. Overzicht tweede zuidelijk bosperceel.

Figuur 4.7. Oostzijde zuidelijke bospercelen, met watergang en aangrenzend agrarisch perceel

Figuur 4.8. Binnen zuidelijk bosgebied.

Figuur 4.9. Takkenhoop en ondergroei in zuidelijke bospercelen

Figuur 4.10. Noordelijk bosperceel, met aangrenzend hekwerk hoogspanningsstation.

Figuur 4.11. Noordelijk bosperceel met aangrenzende agrarische graslandpercelen.

Figuur 4.12. Westzijde van het noordelijk bosperceel.

Figuur 4.13. Aangrenzend braakliggend terrein westzijde Hoogspanningsstation

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in de afgelopen 5 jaar diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV-onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied (binnen een straal van 2,5km) die in de NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2017-2022).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels	Boerenzwaluw	X		
	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Huiszwaluw	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Raaf	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Torenvalk	X		
	Wespendief	X		
	Zeearend	X		
	Zwarte wouw	X		
Zoogdieren	Vleermuizen*		X	
	Bever		X	
	Bunzing			X
	Das			X
	Eekhoorn			X
	Egel			X
	Hermelijn			X
	Otter		X	
	Steenmarter			X
	Wolf		X	
Vissen	Grote modderkruiper			X
	Houting		X	
Libellen	Beekrombout			X
	Kempense heidelibel			X
	Sierlijke witsnuitlibel		X	

**Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, bosvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.*

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het projectgebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden

in paragraaf 4.2.2 uiteengezet. Tevens worden soorten die niet bekend aanwezig zijn, maar mogelijk wel verwacht worden, toegevoegd.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

4.2.2.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 23 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd in de Provincie Overijssel. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 tot en met 4 in de 'Beleidsregel Natuur Overijssel' welke is vastgesteld in 2017 en laatst gewijzigd in 2019. Naast de jaarrond beschermde nesten van categorie 1 tot en met 4 zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 1 tot en met 5 zijn vermeld in tabel 3.1.

Tabel 4.1. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Overijssel.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenzwaluw	3	Blauwe reiger	5
Boomvalk	4	Bonte vliegenvanger	5
Bosuil	3	Boomklever	5
Buizerd	4	Boomkruiper	5
Gierzwaluw	2	Draaihals	5
Grote gele kwikstaart	3	Gekraagde roodstaart	5
Havik	4	Glanskop	5
Huismus	2	Grauwe vliegenvanger	5
Huiszwaluw	2	Groene specht	5
Kerkuil	3	Grote bonte specht	5
Oehoe	3	Grutto	5
Ooievaar	3	IJsvogel	5
Raaf	4	Kleine bonte specht	5
Ransuil	4	Kortsnavelboomkruiper	5
Roek	2	Middelste bonte specht	5
Slechtvalk	3	Oeverzwaluw	5
Sperwer	4	Ringmus	5
Steenuil	1	Spreeuw	5
Torenvalk	4	Tapuit	5
Wespendief	4	Tureluur	5
Zeearend	4	Veldleeuwerik	5
Zwarte specht	3	Wulp	5
Zwarte wouw	4	Zomertortel	5
		Zwarte mees	5
		Zwarte roodstaart	5

<u>Jaarrond beschermde nesten</u>
In de omgeving van de bospercelen komen diverse soorten vogels voor met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) voor. Tijdens het veldbezoek zijn de bospercelen en de omgeving hiervan gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Het aanwezige bladerdek maakte het echter onmogelijk om de jaarronde beschermde nesten van boom-broedende vogelsoorten als boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, raaf, sperwer, steenuil, wespendief of zwarte wouw, te kunnen waarnemen. Aanwezigheid van nesten van deze soorten kan daarom ook niet worden uitgesloten binnen de bospercelen.

De aanwezige bomen zijn niet geschikt voor een nest van de zeearend, die stevige grote bomen nodig heeft voor een nest. De bomen in dit gebied zijn daarvoor onvoldoende stevig en groot. De aanwezige masten en palen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van ooievaar of torenvalk. Dergelijke nesten zijn niet waargenomen. Er waren tevens geen hoge bomen of gebouwen aanwezig die geschikt zijn als nestplaats voor slechtvalk.
De aanwezige bebouwing (enkele loodsen en hoogspanningsmasten) is ongeschikt als broedlocatie voor boerenzwaluw, huismus, huiszwaluw, gierzwaluw en kerkuil. Deze soorten broeden voornamelijk in panden met open dakpannen, open gebouwen of speciale nestkasten, welke alle ontbreken binnen en rondom de bospercelen. Ook zijn er geen nestkasten aangetroffen die als nestplaats kunnen dienen voor bijvoorbeeld bos-, steen- en kerkuil.
Ten slotte ontbreekt geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart in de omgeving van de bospercelen. De soort broedt voornamelijk in holtes in oevers van stromend water. Er zijn langs de bospercelen enkel afwateringsslootjes aanwezig.

Mogelijke consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van de boom broedende jaarrond beschermde nesten worden behandeld in paragraaf 5.2.1.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest
Tijdens het veldbezoek zorgde het aanwezige bladerdek ervoor dat de bomen niet voldoende geïnspecteerd konden worden op de aanwezigheid van nesten van vogels met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5). Er zijn echter geen zwaarwegende ecologische feiten die jaarrond bescherming onder categorie 5 rechtvaardigen doordat er voldoende alternatief broedgebied in de omgeving aanwezig is. Voor de eventueel aanwezige nesten van categorie 5-soorten geldt daarom hetzelfde als voor de algemene broedvogels.

Algemene broedvogels
De bospercelen en de aangrenzende agrarische percelen zijn geschikt voor een groot aantal algemene broedvogels. Er kunnen in de bosgebieden soorten als merel, roodborst, koolmees, pimpelmees en winterkoning broeden. In de agrarische percelen (zoals het grasland) zouden soorten als kievit, veldleeuwerik en graspieper tot broeden kunnen komen.

Mogelijke consequenties van de ingreep op algemene broedvogels worden behandeld in paragraaf 5.2.1.

4.2.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een projectgebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt.
Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een projectgebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijf- en rustplaatsen
In de omgeving van de bospercelen zijn geen geschikte gebouwen aanwezig die zouden kunnen dienen als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. De bebouwing bestaat namelijk uit een loods van metalen golfplaten. Dit materiaal biedt geen geschikt microklimaat om te fungeren als verblijfplaats.
Ten tijde van het veldbezoek was er een dicht bladerdek aanwezig, waardoor de bomen niet voldoende gecontroleerd konden worden op de aan- of afwezigheid van holtes en/of scheuren. Daarom kan de aanwezigheid van scheuren en holtes in bomen welke kunnen fungeren als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten niet uitgesloten worden.

Mogelijke consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen worden behandeld in paragraaf 5.2.2.

Vliegrouteondersteuning
De bospercelen vormen geen lijnvormige elementen, of zijn daar onderdeel van. In de omgeving zijn namelijk alternatieve lijnvormige elementen aanwezig, zoals de hoogspanningsmasten, die als vliegrouteondersteuning kunnen dienen. De bospercelen hebben daarom geen rol als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen.

Foerageergebied
Het projectgebied en de omgeving daarvan zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er is in de omgeving veel even geschikt alternatief foerageergebied aanwezig. Het mogelijk aanwezige foerageergebied in de omgeving van het projectgebied wordt daarom niet als essentieel aangemerkt.

4.2.2.3 Overige zoogdieren

Uit het bureauonderzoek is naar voren gekomen dat er binnen een straal van 2,5 kilometer tot het tracé diverse beschermde, niet vrijgestelde zoogdieren zijn waargenomen in de laatste vijf jaar. Het gaat om de bever, bunzing, das, eekhoorn, egel, hermelijn, otter, steenmarter, wezel en de wolf. Daarnaast is op basis van bekende verspreidingsgegevens en het aanwezige habitat de aanwezigheid van boommarter niet uit te sluiten. Aanwezigheid van overige beschermde, niet-vrijgestelde zoogdiersoorten, kan worden uitgesloten op basis van het landelijke verspreidingspatroon en de aanwezige habitats in de omgeving van het projectgebied.

Bever
De bever leeft op plaatsen waar bos en open water aan elkaar grenzen. De bever heeft een voorkeur voor groot open water zoals meren, rivieren en beken, maar ook moerassen met op de oevers broekbossen met boomsoorten als wilg en els, voldoen. De waterdiepte moet minimaal 50 centimeter zijn (Zoogdiervereniging, z.d.). De bospercelen in het plangebied grenzen niet aan open water. Daarnaast zijn er geen sporen aangetroffen van bever. De bever kan daarom uitgesloten worden binnen de omgeving van de bospercelen.

Boommarter
De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. In Nederland komt de boommarter in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen- of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholen, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan (Zoogdiervereniging, z.d.). De bospercelen bieden door de ruige ondergroei en de aanwezige takkenhopen geschikte rustplaatsen voor de boommarter. Tevens is er geschikt foerageergebied aanwezig. Aanwezigheid van essentieel leefgebied van de boommarter kan daarom niet uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van de boommarter worden behandeld in paragraaf 5.2.3.

Bunzing
De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Een bunzing maakt zijn schuilplaats in oude holen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Hij bekleedt zijn hol met gras en mos. In de winter maakt de bunzing zijn schuilplaats op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. De bunzing graaft soms zelf een hol. (Zoogdiervereniging, z.d.). De bodembegroeiing in de bospercelen en de aanwezige takkenhopen en ruigtes bieden de bunzing voldoende beschutting. Verblijfplaatsen van de bunzing kunnen daarom niet uitgesloten worden. Daarnaast kan het gebied ook als foerageergebied gebruikt worden. In de omgeving is echter voldoende even geschikt foerageergebied aanwezig.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van de bunzing worden behandeld in paragraaf 5.2.3.

Das
De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdiervereniging z.d.). Er zijn binnen de bospercelen geen sporen of burchten aangetroffen van das.Daarnaast toont onder

meer de aanwezigheid van pitrus dat de grondwaterstand te hoog is voor de das. Essentieel leefgebied van de das in de omgeving van de bospercelen is daarom uitgesloten.

Eekhoorn
Eekhoorns leven met name in bossen, maar ook in parken, tuinen en houtwallen in de buurt van bossen. De eekhoorn maakt nesten in bomen of gebruikt boomholtes als verblijfplaats (Zoogdiervereniging, z.d.). De bospercelen zijn naar verwachting te klein om een eekhoornpopulatie jaarrond van voldoende voedsel te voorzien. Bovendien zijn gedurende een vervolgcontrole in het bladloze seizoen (november t/m maart) geen eekhoornnesten waargenomen in het plangebied. Eekhoorns zouden het gebied wel kunnen gebruiken als foerageergebied, maar doordat de gebieden geisoleerd liggen van overige bosgebieden zullen dit incidentele gevallen betreffen. De bosgebieden zijn daarom geen essentieel leefgebied voor eekhoorn.

Egel
De egel leeft in bijna alle landschappen, maar heeft een voorkeur voor tuinen, bosranden, struweel en loofbos met een goede ondergroei. Egels komen ook in steden voor, zolang er maar groen en schuilplaatsen aanwezig zijn. Overdag slapen egels in een nest van bladeren, mos of ander materiaal dat zich vaak onder struiken of takkenbossen bevindt (Zoogdiervereniging, z.d.). Binnen de bospercelen is voldoende voedsel aanwezig voor de egel, tevens bieden de ondergroei en de ruigtes voldoende geschikte schuilplaatsen. De aanwezigheid van essentieel leefgebied met verblijfplaatsen van de egel kan daarom niet uitgesloten worden binnen de bospercelen.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van de egel worden behandeld in paragraaf 5.2.4.

Hermelijn
De hermelijn komt in alle habitats voor, in open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers en vochtig terrein. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in holen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen (Zoogdiervereniging, z.d.). De bodembegroeiing in de bospercelen en de aanwezige takkenhopen en ruigtes bieden de hermelijn voldoende beschutting. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van de hermelijn kunnen daarom niet uitgesloten worden. Daarnaast kan het gebied ook als foerageergebied gebruikt worden.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van de bunzing worden behandeld in paragraaf 5.2.3.

Otter
Otters leven in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Overdag verblijft de otter in een dag rustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn in de omgeving van de bospercelen geen geschikte watergangen met voldoende oevervegetatie aanwezig. Aanwezigheid van de soort kan daarom uitgesloten worden binnen de omgeving van de bospercelen.

Steenmarter
De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd

gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in holtes of in openening tussen platen en stenen (Zoogdiervereniging, z.d.). De bospercelen bieden de steenmarter voldoende beschutting in de vorm van ruige ondergroei, daarnaast zijn er takkenhopen aawezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor steenmarter. De bospercelen bieden tevens geschikt foerageergebied voor de steenmarter.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van de steenmarter worden behandeld in paragraaf 5.2.3.

Wolf
Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De soort is echter een 'cultuurvolger' en heeft geleerd te overleven in gebieden waar ook mensen wonen. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater (omdat hij dagelijks lange afstanden loopt) en komt dus weinig voor in droge landschappen. Het nest van een wolf bevindt zich vaak in een grot of zit verscholen onder boomwortels of tussen de rotsen. De wolf graaft soms ook een hol of vergroot holen van andere dieren zoals vos en das (Zoogdiervereniging, z.d.). De bosgebieden zijn te klein om te fungeren als essentieel leefgebied voor de wolf.

Wezel
Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden èn de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt (Zoogdiervereniging, z.d.). Er is in de bospercelen voldoende beschutting aanwezig voor de wezel, in de vorm van ondergroei en takkenhopen. Daarnaast zijn er muizenholen aangetroffen wat duidt op een voldoende voedselaanbod voor de wezel. Essentieel leefgebied voor de wezel binnen de bospercelen is daarom niet uit te sluiten.

Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van de wezel worden behandeld in paragraaf 5.2.3.

4.2.2.4 Vissen

Binnen een straal van 2,5 kilometer zijn waarnemingen bekend van twee beschermde, niet vrijgestelde vissoorten. Het gaat om de grote modderkruiper en de houting. De aanwezigheid van overige beschermde vissoorten kan op basis van het landelijk verspreidingspatroon en de aanwezige terreinkarakteristieken worden uitgesloten.

Grote modderkruiper
De grote modderkruiper leeft in ondiepe wateren met een dikke modderlaag en uitbundige waterplantengroei. Door een gespecialiseerde huid- en darmademhaling (via ingeslikte lucht) kunnen grote modderkruipers overleven in situaties met lage zuurstofgehalten. De soort is in staat om in drooggevallen sloten ingegraven in de modderlaag enige tijd te overleven door gebruik te maken van huidademhaling. (RAVON, z.d.). In de oostelijk gelegen watergang naast het zuidelijk gelegen bosperceel is geschikt voortplantingswater aanwezig voor grote modderkuiper. De aanwezige begroeiing, de verbinding met een grotere watergang en de bodembedekking maken deze watergang geschikt. De overige watergangen zijn door de afwezigheid van begroeiing ongeschikt voor de grote modderkruiper.
Consequenties van de ingreep op essentieel leefgebied van de grote modderkruiper worden behandeld in paragraaf 5.2.5.

Houting
De houting, ook wel Noordzeehouting genoemd, trekt rond november de rivieren op om zich voort te planten. De jonge houting laten zich in de loop van de zomer afzakken richting riviermondingen en de kustzone. In Nederland groeit een deel van de Noordzeehouting op in het IJsselmeer en wordt hier ook volwassen (RAVON, z.d.). Er is één waarneming bekend van houting op circa 1,8 kilometer afstand van het plangebied, in de rivier Vecht. Binnen het plangebied zijn echter geen riviermondingen, aftakkingen van de rivier of dermate grote watergangen aanwezig die geschikt zijn voor houting. De soort is daarmee uit te sluiten in het plangebied.

4.2.2.5 Libellen

In een straal van 2,5 kilometer tot het projectgebied is de afgelopen vijf jaar drie beschermde libellensoort waargenomen, namelijk de beekrombout, Kempense heidelibel en sierlijke witsnuitlibel. De aanwezigheid van overige beschermde libellensoorten kan worden uitgesloten op basis van het landelijke verspreidingspatroon en de aanwezige terreinkarakteristieken.

Beekrombout
De beekrombout leeft rondom traag stromende beken en rivieren, waarin de eieren worden afgezet en de larven leven. Belangrijk is dat het water zuurstofrijk is, met een kale, zandige bodem. (Vlinderstichting, z.d.). De watergangen langs de bospercelen zijn ongeschikt voor beekrombout door het ontbreken van stromend water. Aanwezigheid van de soort in de omgeving van de bospercelen is daarom uitgesloten.

Kempense heidelibel
De Kempense heidelibel is een soort van ondiep, soms in de winter droogvallend, water. In tegenstelling tot de meeste libellesoorten heeft de Kempense heidelibel en snelle ontwikkelingsfase van de larven, waarbij de soort in één seizoen van ei tot adult ontwikkelt, wat ook de reden is dat deze soort zich in droogvallende watergangen kan handhaven. Naast het natuurlijk habitat in de vorm van ondiepe moerassen en brede verlandingszones komt hij ook voor op plekken met een kunstmatig lage(re) waterstand in de winter zoals visvijvers en koelwatervijvers (Vlinderstichting, z.d.). De watergangen in de omgeving van de plangebieden zijn smalle afwateringsslootjes. Het ontbreekt hier aan verlandingszones die voor de Kempense heidelibel noodzakelijk zijn. Aanwezigheid van de soort kan daarom uitgesloten worden in de omgeving van de bospercelen.

Sierlijke witsnuitlibel
De sierlijke witsnuitlibel plant zich voort in beschutte oevers van meren, veenplassen, vijvers en dode rivierarmen met een rijke onderwatervegetatie. De imago's houden zich op in de buurt van de voortplantingswateren (Vlinderstichting, z.d.). De watergangen bieden geen geschikt habitat voor de sierlijke witsnuitlibel. De watergangen zijn namelijk te smal en ondiep en hebben nauwelijks onderwatervegetatie. Aanwezigheid van de Sierlijke witsnuitlibel kan daarom uitgesloten in de omgeving van de bospercelen.

4.2.2.6 Overige fauna en flora

Aanwezigheid van overige beschermde soorten flora en fauna kan op basis van recente waarnemingen, het verspreidingspatroon en terreinkarakteristieken van het projectgebied, uitgesloten worden.

In de watergang rondom de zuidelijke bospercelen kunnen mogelijk vrijgestelde vissen en amfibieën voorkomen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht.
Mogelijke maatregelen worden toegelicht in paragraaf 5.2.6.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Jaarrond beschermde nesten	Artikel 3.1	Mogelijk	Mogelijk nesten aanwezig in de bomen binnen de bospercelen.
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Aanwezig	Broedbiotoop in bomen en op de aangrenzende (agrarische) percelen.
Vleermuizen	Artikel 3.5	Mogelijk	Mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten.
Boommarter	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen.
Bunzing	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen.
Egel	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen.
Hermelijn	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen.
Steenmarter	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen.
Wezel	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijke verblijfplaatsen binnen de bospercelen.

4.3 Beschermde gebieden

4.3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van een Natura-2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied 'Uiterwaarden Zwarte water en Vecht' ligt op circa 950 meter afstand van het plangebied (figuur 4.14). Het natuurgebied 'Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht' betreffen het geheel aan uiterwaarden ten noorden van Zwolle waar de Overijsselse Vecht samenstroomt met het Zwarte Water. Het gebied is aangewezen als een Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied. De doelstellingen voor het gebied zijn opgenomen in onderstaande tabel 4.3.

Tabel 4.3. Aangewezen habitattypen, Habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht'

Habitattypen	Habitatrichtlijnsoorten	Broedvogels	Niet-broedvogels
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Bittervoorn	Roerdomp	Kleine zwaan

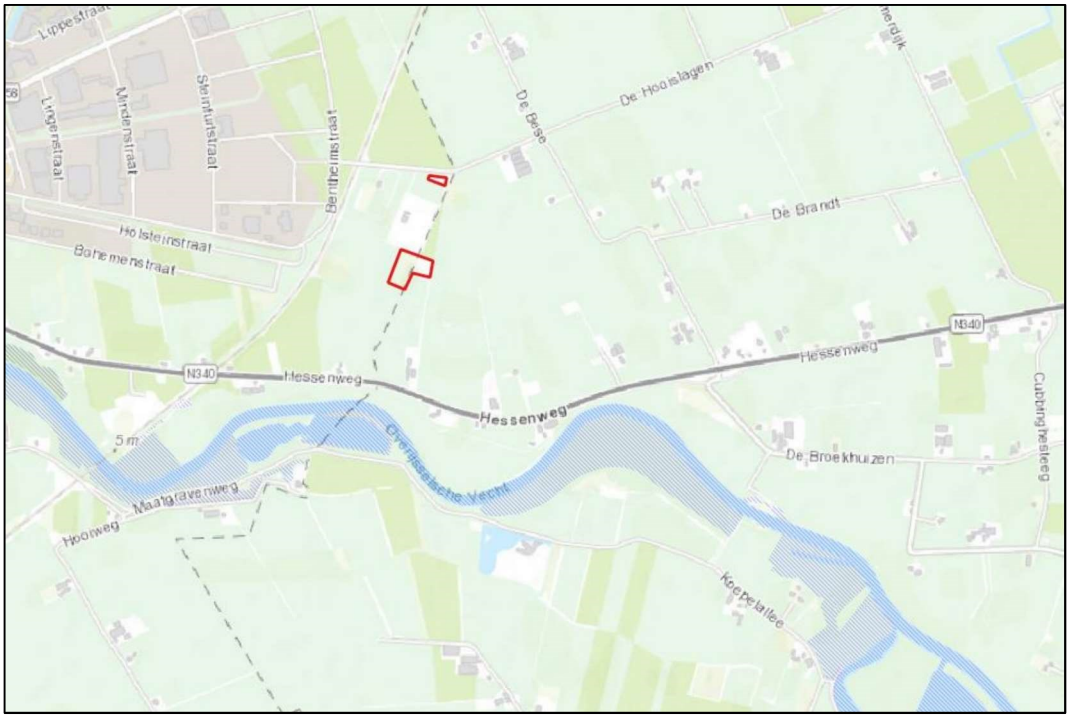
stroomdalgraslanden	Grote modderkruiper	Porseleinhoen	Kolgans
blauwgraslanden	Kleine modderkruiper	Kwartelkoning	Smient
Ruigten en zomen; subtypen glanshaver en grote vossenstaart	Rivierdonderpad	Zwarte stern	Pijlstaart
Vochtige alluviale bossen; subtypen zachthoutooibossen, essen-iepenbossen en beekgeleidende bossen	Otter	Grote karekiet	Slobeend
Droge hardhoutooibossen			Meerkoet
			Grutto

Figuur 4.14. Globale ligging van het plangebied (rode kaders) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (rood gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.3.2 NNN gebieden

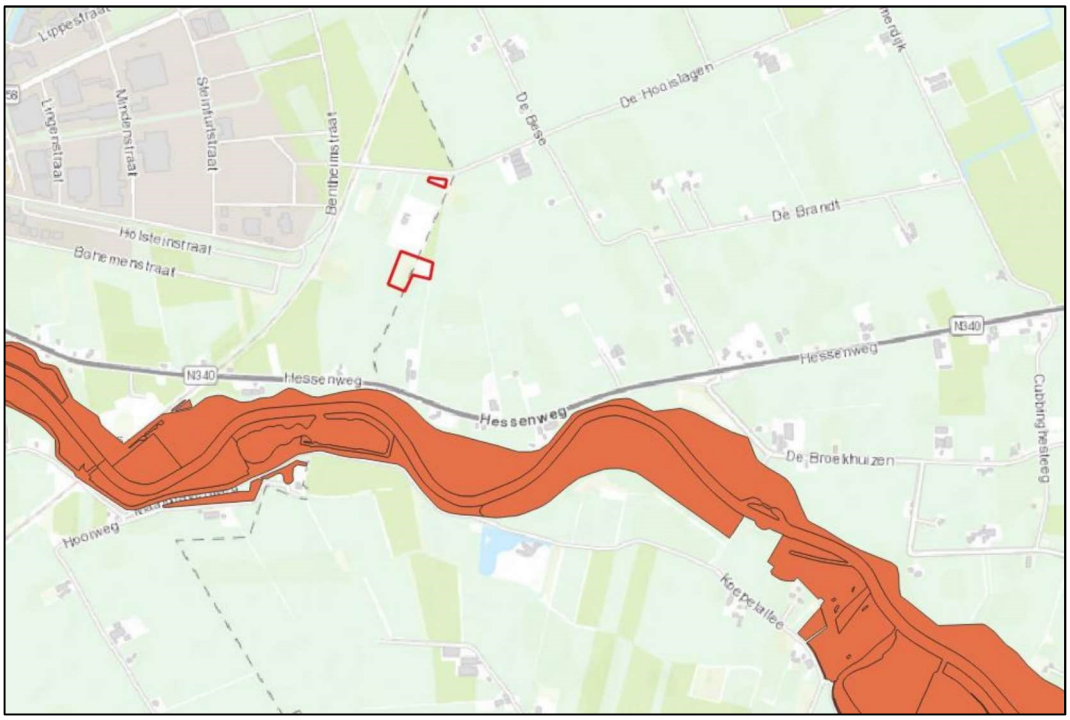
Het plangebied bevindt zich niet binnen het Natuurnetwerk Nederland. Het dichtstbijzijnde gebied binnen het Natuurnetwerk Nederland ligt op circa 530 meter afstand van het plangebied (figuur 4.15).

Figuur 4.15. Globale ligging van het plangebied (rode kaders) ten opzichte van het NNN (blauw gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.3.3 Bos- en natuurgebieden buiten het NNN

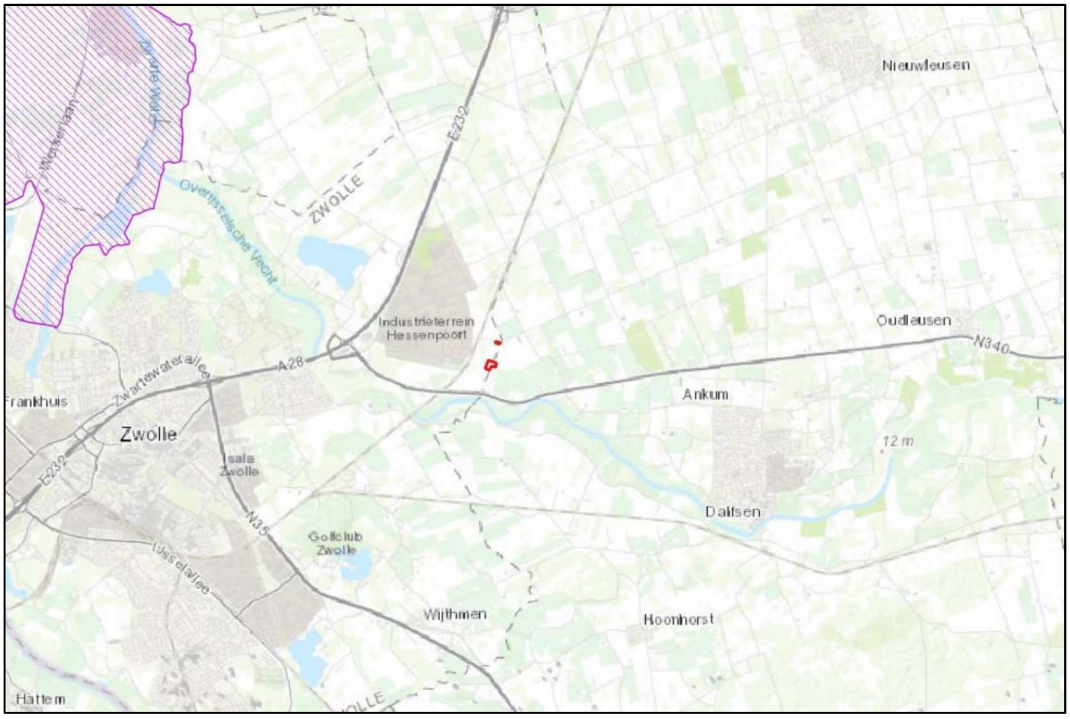
Het plangebied is niet gelegen binnen een bos- en natuurgebied buiten het NNN. Het dichtstbijzijnde gebied behorende tot een bos- en natuurgebied buiten het NNN is gelegen op circa 450 meter afstand van het plangebied (figuur 4.16).

Figuur 4.16. Globale ligging het plangebied (rode kaders) ten opzichte van de bos- en natuurgebieden buiten het NNN (oranje) (bron achtergrond: Esri).

4.3.4 Nationale landschappen

Het plangebied is niet gelegen binnen een Nationaal landschap. Het dichtstbijzijnde Nationale landschap, de IJsseldelta, bevindt zich op ruim 6,5 kilometer afstand van het plangebied (figuur 4.17).

Figuur 4.17. Globale ligging het plangebied (rode kaders) ten opzichte van het Nationale landschap de IJsseldelta (paars gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.3.5 Beschermde houtopstanden

De bospercelen maken onderdeel uit van een beschermde houtopstand Wnb. De bospercelen hebben een totale oppervlakte van circa 1,9 hectare. De bospercelen zijn bovendien gelegen buiten de bebouwde kom Boswet en de aanwezige dominante bomensoorten zijn zomereik, els en esdoorn.

5 Toetsing

In paragraaf 5.1 is de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 5.2 worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In paragraaf 5.3 wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling plan

Voor het bouwrijp maken van de bospercelen zijn diverse werkzaamheden benodigd. De aanwezige begroeiing dient verwijdert te worden en de watergangen rondom de zuidelijke bospercelen dienen gedempt te worden. De bomen worden gekapt met machines en afgevoerd middels vrachtverkeer. Er worden afgravingswerkzaamheden uitgevoerd en de bodem wordt geëgaliseerd.

Van de volgende aspecten van de werkzaamheden moet het effect op de aanwezige beschermde natuurwaarden bepaald worden.

- Kapwerkzaamheden.
- Afgravingswerkzaamheden;
- Dempen watergangen;
- Afvoeren van de gekapte bomen;
- Toename (bouw)verkeer;
- Toename van geluid, licht of trillingen tijdens de werkzaamheden.

5.2 Effecten op beschermde soorten

5.2.1 Vogels

Jaarrond beschermde nesten
In de bospercelen zijn mogelijk jaarrond beschermde nesten van vogels aanwezig. De bomen konden ten tijde van het veldbezoek onvoldoende gecontroleerd worden op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten gezien het aanwezige bladerdek. Bij de geplande werkzaamheden worden door de bomenkap mogelijk nesten vernietigd, wat in strijd is met de Wet natuurbescherming. Er zal daarom een nader onderzoek gedaan moeten worden.

Dit nader onderzoek omvat een veldbezoek in het bladloze seizoen (circa november t/m maart), waarbij de aanwezige bomen gecontroleerd worden op jaarrond beschermde nesten. Wanneer er jaarrond beschermde nesten aangetroffen worden dient er verder nader onderzoek gedaan te worden naar het gebruik van deze nesten. Dit nader onderzoek is afhankelijk van de soort, maar bestaat uit meerdere veldbezoeken gedurende het broedseizoen van de te verwachten soort. Indien hieruit blijkt dat een nest wordt gebruikt door een vogelsoort die jaarrond bescherming geniet, dient er ontheffing aangevraagd te worden. Wanneer er geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen worden zijn er, wat betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, geen belemmeringen vanuit de Wet natuurbescherming.

Algemene broedvogels
Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het projectgebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren of verjagen van broedende vogels. De werkzaamheden dienen derhalve buiten het broedseizoen te gebeuren, aangezien het plangebied dermate groot is dat

broedgevallen niet voorkomen kunnen worden door het nemen van maatregelen. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde soorten en staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In het kader van de Wet natuurbescherming is daarom een aantal verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen opgesteld die in principe niet overtreden mogen worden door onder andere een ruimtelijke ontwikkeling.

Tijdens de geplande werkzaamheden worden er bomen gekapt, waarin zich mogelijk geschikte holtes bevinden voor boombewonende vleermuizen. Het verstoren of vernielen van verblijfplaatsen van vleermuizen is in strijd met de Wet natuurbescherming.

Ten tijde van het veldbezoek kon, door het aanwezige bladerdek, onvoldoende gecontroleerd worden op aanwezigheid van verblijfplaatsen in de vorm van holtes of loshangend schors. Er zal derhalve een nader onderzoek verricht moeten worden om te inventariseren of er geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn.
Dit nader onderzoek bestaat uit een veldbezoek door een kundig ecoloog, in de periode dat de bomen het blad verloren hebben (circa november t/m maart). Indien er geen geschikte holtes aangetroffen worden, zijn er geen verdere vervolgstappen benodigd. Indien er echter wel geschikte holtes aangetroffen worden, dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden naar het gebruik van deze verblijfplaatsen.

Het nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen bestaat uit vier veldbezoeken. Twee van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, met tussenposes van minstens 20 dagen tussen de bezoeken. Minstens één van de twee bezoeken moet ’s avonds na zonsondergang worden uitgevoerd. In het najaar, tussen 15 augustus en 1 oktober, moeten nog twee bezoeken worden uitgevoerd rond middernacht. Tussen deze bezoeken moet minstens 20 dagen zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Indien uit het nader onderzoek naar vleermuizen blijkt dat de bospercelen niet wordt gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen, dan is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft de bescherming van vleermuisverblijfplaatsen. Indien er echter verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Overijssel. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen in de omgeving.

5.2.3 Boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel

In de bosgebieden bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel. Potentiële verblijfplaatsen worden gezien de werkzaamheden (kap en rooi van de bosschages) fysiek aangetast. Dit is in strijd met de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming. Daarom is er een nader onderzoek vereist om te bepalen of er in de bospercelen verblijfplaatsen van deze marters en marterachtigen aanwezig zijn.

Het nader onderzoek naar marterachtigen kan uitgevoerd worden met cameravallen, sporenbuizen en/of struikrovers. Gezien de mogelijke aanwezigheid van meerdere soorten, wordt een combinatie van methodes aangeraden. Op basis van de oppervlakte van het

plangebied, dient minimaal één struikrover en één cameraval te worden ingezet per bosperceel, in totaal dus drie struikrovers en drie cameravallen. In de periode van maart tot en met augustus moeten de apparatuur zes weken worden geplaatst. Buiten deze periode is een onderzoeksperiode van 12 weken noodzakelijk.
Als gebruik wordt gemaakt van een struikrover is een onderzoeksperiode van drie weken voldoende.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied of dat aannemelijk is dat verblijfplaatsen aanwezig zijn van één of meerdere soorten, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Deze ontheffing wordt waarschijnlijk verleend als in ieder geval buiten de kwetsbare kraamperiode (15 maart tot en met augustus) wordt gewerkt of voor aanvang van deze periode het terrein ongeschikt gemaakt wordt. Tevens dienen compenserende maatregelen getroffen te worden door elders nieuw leefgebied met verblijfplaatsen te creëren. Indien uit het nader onderzoek blijkt dat marterachtigen afwezig zijn, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroep.

5.2.4 Egel

In de bosgebieden bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van egels. Potentiële verblijfplaatsen worden door de werkzaamheden fysiek aangetast. Dit is in strijd met de verbodsartikelen van de Wet natuurbescherming. Daarom is er een nader onderzoek vereist om te bepalen of er in de bospercelen verblijfplaatsen van egels aanwezig zijn.

Het nader onderzoek naar egels kan uitgevoerd worden met cameravallen, sporenbuizen en/of struikrovers. Op basis van de oppervlakte van het plangebied, dient minimaal één struikrover en één cameraval te worden ingezet per bosperceel, dus een totaal van drie struikrovers en drie cameravallen. In de periode van maart tot en met augustus moeten de apparatuur zes weken worden geplaatst. Buiten deze periode is een onderzoeksperiode van 12 weken noodzakelijk. Als gebruik wordt gemaakt van een struikrover is een onderzoeksperiode van drie weken voldoende.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat verblijfplaatsen van egel aanwezig zijn binnen het plangebied of dat aannemelijk is dat verblijfplaatsen aanwezig zijn, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Deze ontheffing wordt verleend als in ieder geval buiten de kwetsbare periode wordt gewerkt of voor aanvang van deze periode het terrein ongeschikt gemaakt wordt. Tevens dienen compenserende maatregelen getroffen te worden door elders nieuw leefgebied te creëren. Indien uit het nader onderzoek blijkt dat egels afwezig zijn, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroep.

5.2.5 Grote modderkruiper

Het aantonen of uitsluiten van grote modderkruiper in de watergangen die gedempt zullen worden kan uitgevoerd worden op twee manieren. De eerste is een onderzoek doormiddel van environmental desoxyribonucleïnezuur (e-DNA). Bij deze methode worden watermonsters genomen die geanalyseerd worden op eDNA van de grote modderkruiper. Hiervoor volstaat een enkel bezoek in de geschikte periode (maart tot en met oktober). De tweede methode is het vangen van de grote modderkruiper, indien aanwezig, doormiddel van een schepnet. Hiervoor dient tweemaal een bezoek gedaan te worden in de geschikte periode (maart tot en met juni). Er wordt dan met een schepnet door de watergang gegaan om op die manier grote modderkruiper uit te watergang te halen.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat de soort aanwezig is in de te dempen watergangen, dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. De werkzaamheden zullen hierbij moeten worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding. Waarbij aanwezige dieren worden afgevangen en in de omgeving worden vrijgelaten. Daarnaast dienen compenserende maatregelen getroffen te worden, bestaande uit de aanleg van nieuw geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat grote modderkruiper afwezig is, dan zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroep.

5.2.6 Vrijgestelde vissen en amfibieën (zorgplicht)

Binnen de watergangen langs de zuidelijke bospercelen komen zeer waarschijnlijk verschillende soorten vrijgestelde amfibieën en vissen voor. Voor deze soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Bij het dempen van de watergangen is het advies daarom om zoveel mogelijk in de maanden september en oktober te werken, zodat er na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van amfibieën gewerkt wordt. Daarnaast dient in ieder geval gewerkt te worden bij een watertemperatuur boven de 5°C. Tenslotte is het advies om in één richting te werken zodat aanwezige dieren kans hebben om te vluchten en indien dieren gevangen kunnen worden, deze over te zetten naar alternatieve watergangen.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat Natura-2000 gebied ‘Uiterwaarden Zwarte water en Vecht’ is gelegen op circa 950 meter ten zuidoosten van het projectgebied (Figuur 4.14). Gezien de relatief kleine en kortdurende ingreep, de afstand en tussenliggende afschermende elementen kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op Natura 2000-gebieden op voorhand worden uitgesloten. Effecten door stikstofdepositie kunnen niet worden uitgesloten. Derhalve is een berekening met de nieuwste versie van AERIUS noodzakelijk. Op basis van de resultaten hiervan kunnen vervolgstappen benodigd zijn.

5.3.2 Effecten op het NNN

Het projectgebied is niet gelegen binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Overijssel kent geen externe werking. Effecten op het NNN hoeven daarom niet beoordeeld te worden.

5.3.3 Effecten op bos- en natuurgebieden buiten het NNN en Nationale landschappen

Het dichtstbijzijnde bos- en natuurgebied buiten het NNN ligt enkele meters ten westen van het projectgebied. Het dichtstbijzijnde Nationale landschap bevindt zich op ruim 6,5 kilometer afstand. De provincie Overijssel kent geen externe werking op naastliggende gronden en er worden geen natuurwaarden aangetast in dit natuurgebied. Er zijn dus geen negatieve effecten op dit bos- en natuurgebied buiten het NNN of op nationale landschappen.

5.3.4 Effecten op beschermde houtopstanden

De bospercelen omvatten een dermate groot gebied (>0,1 ha) waardoor deze onder een beschermde houtopstand Wnb vallen. Tevens liggen de bospercelen buiten de bebouwde kom

van de voormalige Boswet. Voor het vellen van een houtopstand dient een melding gedaan te worden bij de provincie Overijssel, minimaal 6 weken vóór het vellen. Deze melding dient gedaan te worden door de eigenaar van het perceel of degene die de kap- of rooiwerkzaamheden uitvoert. Deze melding dient ter registratie van de herplantingsplicht. De herplantingsplicht houdt in dat er binnen drie jaar na het vellen van de beschermde houtopstand op dezelfde locatie herplant dient te worden. Bij de herplantingsplicht zijn er echter vier ontheffingsmogelijkheden, die aangegeven kunnen worden bij de aanvraag.

5. Eerder dan 6 weken kappen;
6. Geen herplanting binnen drie jaar na velling;
7. Niet herplanten;
8. Herplanten op een ander perceel;

Het is raadzaam om de bevoegde gemeentes, Zwolle en Dalfsen, na te vragen of er een kapvergunning vereist is. Indien dit het geval is, zal deze apart van de melding aangevraagd moeten worden bij de betreffende gemeentes. Er kunnen daarnaast aanvullende regels gelden uit de Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV's) van de gemeentes.

6 Bronnen

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. (z.d.). Informatiepagina Natura 2000-gebieden. Geraadpleegd van https://www.natura2000.nl/

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van
https://www.vlinderstichting.nl/libellen/
https://www.vlinderstichting.nl/nachtvlinders/

Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van
https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/

Floron (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van
https://www.verspreidingsatlas.nl/

RAVON (z.d.). Informatiepagina's soorten. Geraadpleegd van
https://www.ravon.nl/Soorten/

NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). Geraadpleegd 26 september 2022.

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren *landzoogdieren*	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren *vleermuizen*	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimpernelblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaart
	pimpernelblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren *zeezoogdieren*	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschilpad		Bultrug, gewone vinvis bruinvis dwergpotvis
	gladde slang		gestreepte dolfijn
	muurhagedis		gewone dolfijn
	zandhagedis		gewone spitsdolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		grijze dolfijn
	tonghaarmuts		kleine zwaardwalvis
	kleine vlotvaren		narwal
Vissen	steur		orka
	houting		tuimelaar
Weekdieren	bataafse stroommossel		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
	platte schijfhoren		noordse vinvis, potvis
Zaadplanten	liggende raket, zomerschroeforchis		butskop
	drijvende waterweegbree		dwergvinvis
	groenknolorchis		griend, witte dolfijn
	kruipend moerasscherm		spitsdolfijn van gray

Tabel B. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder		
	Bosparelmoervlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bruin dikkopje		Boommarter
	Bruine eikenpage		Bosmuis*
	Donker pimpernelblauwtje		Bunzing**
	Duinparelmoervlinder		Damhert
	Gentiaanblauwtje		Das
	Grote parelmoervlinder		Dwergmuis*
	Grote vos		Dwergspitsmuis*
	Grote vuurvlinder		Edelhert
	Grote weerschijnvlinder		Eekhoorn
	Iepenpage		Egel*
	Kleine heivlinder		Eikelmuis
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kommavlinder		Gewone zeehond
	Pimpernelblauwtje		Grote bosmuis
	Sleedoornpage		Grijze zeehond
	Spiegeldikkopje		Haas*
	Veenbesblauwtje		Hermelijn**
	Veenbesparelmoervlinder		Huisspitsmuis*
	Veenhooibeestje		Konijn*
	Veldparelmoervlinder		Molmuis
	Zilveren maan		Ondergrondse woelmuis*
Reptielen	Adder		Ree*
	Hazelworm		Rosse woelmuis*
	Levendbarende hagedis		Steenmarter
	Ringslang		Tweekleurige bosspitsmuis*
Libellen	Beekkrombout		Veldmuis*
	Bosbeekjuffer		Veldspitsmuis*
	Donkere waterjuffer		Vos*
	Gevlekte glanslibel		Waterspitsmuis
	Gewone bronlibel		Wezel**
	Hoogveenglanslibel		Wild zwijn
	Kempense heidelibel		Woelrat*
	Speerwaterjuffer	Kevers	Vliegend hert

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karthuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjegentiaan	Lange zonnedauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooide vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
   a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
   b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
   c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten (‘andere soorten’).

Met betrekking tot de ‘andere soorten’ zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies.

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde ‘verklaring van geen bedenkingen’ (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb’s.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).
De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

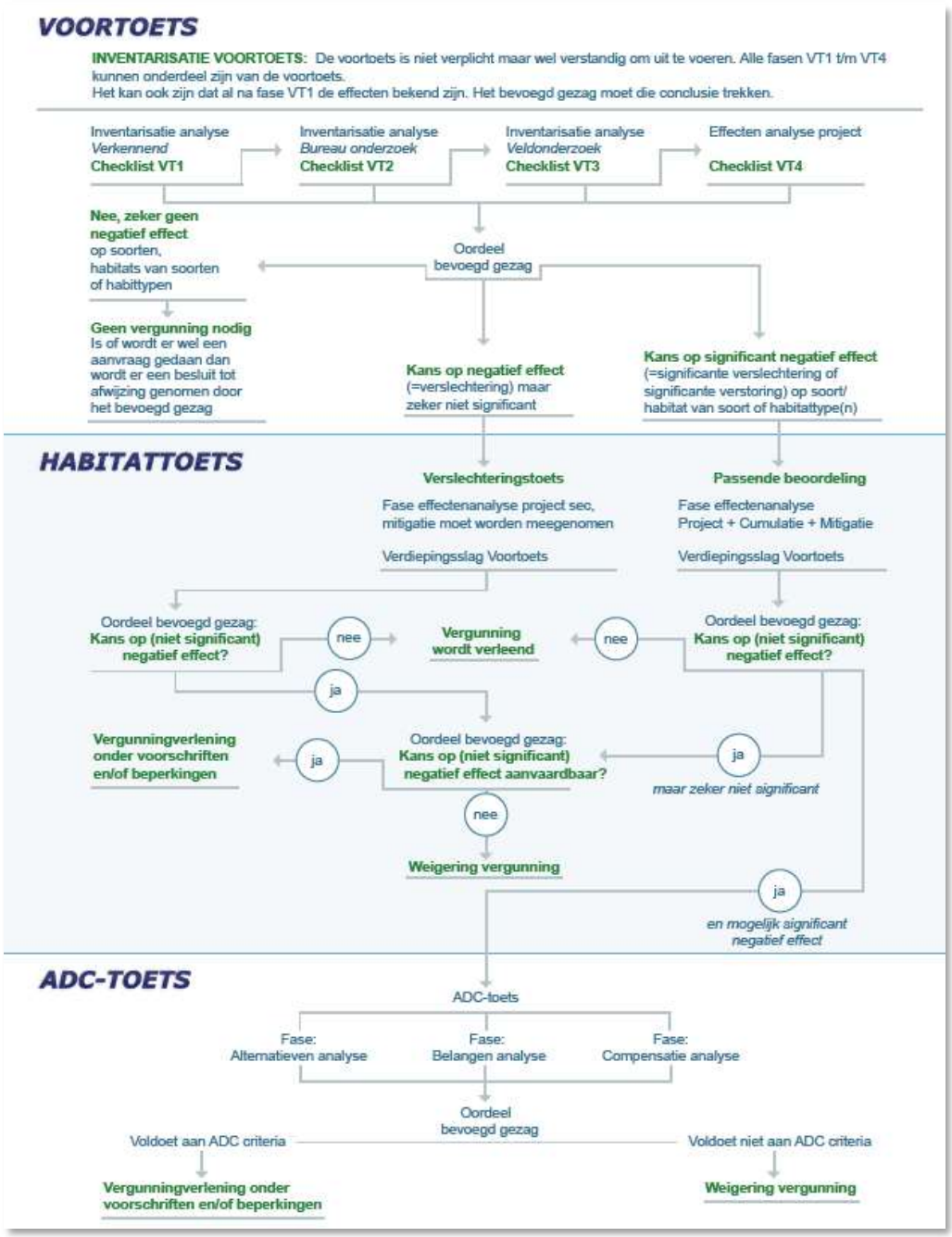
Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.
Inventarisatie analyse
Verkennend
Checklist VT1
Inventarisatie analyse
Bureau onderzoek
Checklist VT2
Inventarisatie analyse
Veldonderzoek
Checklist VT3
Effecten analyse project
Checklist VT4
Nee, zeker geen negatief effect op soorten, habitats van soorten of habittypen
Oordeel bevoegd gezag
Geen vergunning nodig
Is of wordt er wel een aanvraag gedaan dan wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag
Kans op negatief effect (=verslechtering) maar zeker niet significant
Kans op significant negatief effect (=significante verslechtering of significante verstoring) op soort/ habitat van soort of habitattype(n)
HABITATTOETS
Verslechteringstoets
Fase effectenanalyse project sec, mitigatie moet worden meegenomen
Verdiepingsslag Voortoets
Passende beoordeling
Fase effectenanalyse Project + Cumulatie + Mitigatie
Verdiepingsslag Voortoets
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect?
nee
Vergunning wordt verleend
nee
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect?
ja
Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen
ja
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect aanvaardbaar?
ja
maar zeker niet significant
nee
Weigering vergunning
ja
en mogelijk significant negatief effect
ADC-TOETS
ADC-toets
Fase: Alternatieven analyse
Fase: Belangen analyse
Fase: Compensatie analyse
Oordeel bevoegd gezag
Voldoet aan ADC criteria
Voldoet niet aan ADC criteria
Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen
Weigering vergunning

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensoring en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

E.info@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl